

RASTRES I ESTRALLS DE LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL

Al Llibrefòrum, hem dedicat els mesos de febrer i abril al rastre literari de la Primera Guerra Mundial amb dues novel·les breus i ben contrastades. La primera que vam llegir va ser 14 de Jean Echenoz, publicada el 2012 segurament en motiu de la propera commemoració del centenari d'aquest primer gran conflicte que va devastar i transformar Europa. Cansats d'haver llegit molt sobre les impressions i els efectes de les guerres, el primer que ens va sorprendre d'Echenoz va ser el seu estil lacònic. Tot són fets, no descriu emocions ni sentiments. No cal, el lector és capaç de viure'ls tràgicament a partir de l'espectacle que les descripcions ofereixen. Una forma molt senzilla de descriure un drama molt gran. Ens ho transmet tot: la resignació amb què arriba la mobilització, la interrupció de les vides dels que hi van i dels que es queden, el llast de la motxilla que la pluja amara, el casc de color blau brillant que esdevé diana, les morts heroiques però sobretot les innecessàries, les casuals... L'alegria d'haver perdut un braç com a signe de meta per a un individu que veu en la minusvalidesa la garantia de seguir amb vida, la corrupció de les fàbriques que abarateixen els materials amb què els soldats es vestiran, els pobles que resten habitats només per dones, infants i vells. Esfereïdor i escarit.

La segona que vam llegir va ser El viatge al passat, de Stefan Zweig, molt més dolça que la primera, publicada el 1929. Aquesta és una novel·la d'amor que reflecteix com el pas del temps deixa llast en les relacions i com la 1a Guerra Mundial va marcar un abans i un després en el pensament humà i en la forma de relacionar-nos els uns amb els altres. El protagonista és un enginyer d'origen molt humil que entra a treballar al servei d'un home ric però invàlid que l'instal·la al seu domicili. Entre aquestes quatre parets esclata la passió adúltera entre el jove i l'esposa del seu cap però, tal i com marcaven les normes socials, el capteniment dels dos no altera cap llei moral. La Guerra provoca un llarg parèntesi en les seves vides i quan els dos enamorats es retroben s'adonen que el temps els ha deixat senyals profunds.

Bona lectura!

Muntsa Farré